

Det kongelige Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 DEP
0030 Oslo

Oslo 04.09.14

Høringsuttalelse om endring i utlendingsforskriften om «varig ordning for lengeværende barn og begrunnelse i vedtak som berører barn»

Vi viser til departementets høringsbrev med frist for uttalelse 6. september 2014. Vi benytter med dette anledningen til å kommentere forslaget.

Hvor mange barn omfattes av forslaget?

Høringsforslaget er basert på samarbeidsavtalen mellom Høyre, FrP, Kristelig folkeparti og Venstre som følger: ***B Varig ordning som sikrer sterkere vektlegging av barns situasjon***
Barns tilknytning til Norge gjennom flere års botid i Norge skal klargjøres gjennom en regelendring som gjør at utlendingsmyndighetene i større grad vektlegger hensynet til hva som er barnefaglig forsvarlig. Forutsetningen er at foreldrene som hovedregel har medvirket til å avklare sin identitet og bidratt til å muliggjøre retur, men at retur ikke har vært mulig. (Vår utheving)

Innledningsvis må vi spørre om hvilke barn som i det hele tatt kan innvilges opphold på dette grunnlaget. Våre erfaringer tilsier at i de tilfellene hvor foreldrene har lyktes med å avklare sin identitet, som etter dagens praksis forutsetter pass, og også har bidratt til å muliggjøre retur, vil det for de aller fleste være mulig å returnere. Med slike betingelser vil i realiteten storparten av barna være borte, mens resten får avslag på grunn av foreldrenes manglende samarbeid.

Det kan også være vektige grunner til at foreldrene ikke har samarbeidet om retur på grunn av reell fare i foreldrenes hjemland. Utlendingsforvaltningen kan også ta feil. Vi har flere ganger sett at endelig avslag har blitt omgjort, da det har vist seg at det opprinnelige vedtaket var feil. Senest sommeren 2014 fattet UNE vedtak om retur til Irak, og det fattes stadig vedtak om utreise til steder norske myndigheter anbefaler at nordmenn aldri besøker.

Når det kommer til barn fra land norske myndigheter legger til grunn at det er umulig å returnere til, slik som Syria nå, vil barna uansett innvilges asyl/opphold etter dagens praksis, og vil dermed ikke ha behov for denne forskriftsendringen.

Barnefaglig kompetanse:

Vi ser i utgangspunktet positivt på at det i følge høringsbrevet er initiert en rekke tiltak for å sikre en god barnefaglig kompetanse i utlendingsforvaltningen. Krav om barnefaglig kompetanse er blant annet tatt inn av departementet i tildelingsbrevet til UNE. Det vises også til at utlendingsforvaltningen ivaretar kravet om barnefaglig kompetanse gjennom løpende kompetanseutvikling og kurstilbud til ansatte på feltet.

- Ved gjennomgang av departementets tildelingsbrev til UNE 2014 ser vi at barnefaglig kompetanse overhodet ikke er nevnt.
- Vår erfaring hittil har vist at uttalelser angående barn fra en rekke barnefaglige instanser, som barnevern, BUP, barnepsykiatri, etc. ofte ikke blir vektlagt i UNEs vedtak. Vil den foreslåtte endringen i utlendingsforskriften føre til at denne barnefaglige kompetansen lyttes til?
- Dersom og når det blir opprettet en barnefaglig kompetanse til de ansatte i utlendingsforvaltningen, hvilken kvalitetssikring vil bli foretatt? Etter at den ansatte har deltatt på kurs og kommer med sin barnefaglige vurdering, hva vil da veie tyngst av denne og eventuelle vurderinger fra det etablerte, barnefaglige miljøet i Norge, som også i motsetning til UNE faktisk møter barna de vurderer?

Begrunnelse i vedtak som berører barn:

Forslagets § 17-1 a første ledd innebærer en tredeling av begrunnelsens innhold. Etter bokstav a kreves det at det skal fremgå av vedtaket hvilke vurderinger som har vært foretatt av barnets situasjon, herunder hvordan barnets beste er vurdert. Vilkåret tilsvarende i hovedsak dagens bestemmelse i § 17-1 a. Bokstav b stiller krav om at i saker hvor innvandringsregulerende hensyn er vurdert, skal disse fremgå eksplisitt av vedtaket. Dersom hensynene i saken er motstridende, dvs. hensynet til barnets beste og innvandringsregulerende hensyn, skal avveining mellom disse synliggjøres og fremgå av vedtaket, jf. bokstav c.

Kravet om hvilke vurderinger som skal foretas av barnets situasjon, tilsvarende etter vår erfaring, og som påpekt i høringsbrevet, dagens praksis. De siste årene har både høyesterettspraksis og stortingsmeldingen om barn på flukt medført krav om klarere argumentasjon rundt vurderingen av barnets situasjon. Forslaget til endret forskrift følger i samme spor, men munner bare ut i konkrete læresetninger om argumentasjonsteknikk for utlendingsmyndighetene. Det sier derimot ingenting om at hensynet til barnet skal styrkes, og at flere barn skal få opphold i Norge.

Sterke menneskelige hensyn:

Forslaget til endring i utlendingsforskriften konkretiserer hva som skal vektlegges i vurderingen av sterke menneskelige hensyn i lovens § 38 i søknad om oppholdstillatelse som omfatter barn. I tillegg til blant annet barnets alder, botid i Norge og barnets helsesituasjon, må barnet helst ha ressursvake foreldre, ikke beherske foreldrenes morsmål, drive med «norske» fritidsaktiviteter og være mektig populær med mange venner.

For at det skal tas sterke menneskelige hensyn, må barnet vise seg vel integrert, i tillegg til å ha foreldre som har medvirket til å avklare identitet og bidratt til å muliggjøre retur.

Hjemmel for flere avslag?

Vi frykter at kravet om at foreldrene som hovedregel må ha medvirket til å avklare egen identitet og bidratt til å muliggjøre retur blir en hjemmel for å gi flere avslag. Slik dette kravet er utformet i høringsforslaget, virker det som om hensynet til barna kommer i annen rekke. Når partiene ønsket en regelendring som gjør at utlendingsmyndighetene i større grad vektlegger hensynet til hva som er barnefaglig forsvarlig, er det underlig å innføre en ny avslagshjemmel.

Hvordan SEIF heller hadde sett «En varig ordning som sikrer sterkere vektlegging av barn situasjon»

- Vi etterlyser en definisjonen på hva som regnes for «barnefaglig forsvarlig».
- Hensynet til hva som er barnefaglig forsvarlig burde i allefall ikke være avhengig av foreldrenes mulighet til å framskaffe ID-papirer og returnmuligheter. Hva dette har å gjøre med barnefaglige vurderinger er ubegripelig.
- Det burde stipuleres konkret hvor mange års botid et barn skal ha i Norge for å få opphold, og at denne settes til 3 år, som er lenge i et barns liv.
- Barnets popularitet blant venner og i nærmiljø burde heller ikke stå sentralt i vurderingen – hva med et barn som er mobbeoffer?

Med vennlig hilsen
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Gerd Fleischer
(Org. Leder)

Georg Schjerven Hansen